

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія соціальної взаємодії і фасилітації

Галузь знань	_____	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	_____	053 «Психологія»
Назва освітньої програми	_____	Психологія
Рівень вищої освіти	_____	другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри педагогіки та психології, д.психол.н., професор Казанжи Марія Йосипівна	067-929-77-13	kazanzhy.mariya@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Психологія соціальної взаємодії і фасилітації – це розділ психологічної науки, що узагальнює знання про мудрість спілкування і мистецтво прийняття ефективного рішення у ситуації соціальної взаємодії. Психологія соціальної взаємодії і фасилітації є навчальною дисципліною, яка акумулює знання, які необхідні психологу-практику, психологу-досліднику та психологу, який займається викладацькою діяльністю.

Знання психології соціальної взаємодії і фасилітації має важливе значення для здобувачів, адже дозволяє сформувати уявлення про зміст, закономірності соціально-психологічної взаємодії та діяльності, розкрити вплив на соціальну взаємодію різних чинників, сприяє розвитку у здобувачів навичок та умінь ефективної соціальної комунікації, здатності до фасилітації, толерантності тощо в різних ситуаціях соціальної взаємодії.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів досить повного уявлення про систему соціальних зв'язків і взаємодій, а також розвиток у них навичок та вміння ефективного здійснення соціальної взаємодії у самостійній професійній діяльності, фасилітації як різновиду соціальної взаємодії та розвивального впливу на людину.

Передумовами для вивчення дисципліни є обов'язкові навчальні дисципліни «Організаційна поведінка», «Психологія і педагогіка вищої школи», «Психологія здоров'я», «Психологічне консультування в різних сферах життєдіяльності». Даний курс є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психологія соціальної взаємодії та фасилітації» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК12. Здатність здійснювати профілактику негативних проявів у поведінці соціальних груп і окремих осіб.

СК15. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, прийняття рішень та фасилітації.

Навчальна дисципліна «Психологія соціальної взаємодії та фасилітації» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання: форми соціального поведінки, види, засоби, структуру спілкування, особливості соціальної взаємодії в різних ситуаціях; сутність, етичні принципи та норми соціальної взаємодії, основні теорії соціальної взаємодії; ефективність використання різних стратегій взаємодії для досягнення поставленої мети; принципи роботи у команді; особистісні характеристики, які впливають на соціальну взаємодію;

особливості взаємодії у малих соціальних групах, а також міжкультурної взаємодії в організації; етичні норми соціальної поведінки; особливості ефективної взаємодії з людьми; концепції фасилітації, фасиліативного потенціалу особистості; принципи та засоби здійснення фасилітації, уникнення інгібіції.

Уміння: застосовувати етичні принципи та норми соціального взаємодії у практичній діяльності, ефективно використовувати стратегії співпраці для досягнення поставленої мети, визначати роль у команді; застосовувати на практиці знання про особистісну взаємодію у різних соціальних групах, міжкультурні особливості організації з метою соціальної взаємодії; ефективно взаємодіяти з іншими членами команди; застосовувати прийоми і техніки фасилітації та її діагностики.

Навички: ефективної соціальної взаємодії відповідно до етичних принципів та норм соціальної поведінки, навичками використання ефективних стратегій комунікації для досягнення поставленої мети, визначення ролі в команді, прийомів соціального взаємодії у різних соціальних групах та ситуаціях; навичками діагностики та здійснення фасилітації, уникнення інгібіції.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14 / 6	16 / 6	60 / 78	2	3	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Сутність та структура соціальної взаємодії.	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Особистість у системі соціальних взаємодій.	13	2	2	9	16	2	2	12
Тема 3. Стосунки як соціальна взаємодія між людьми та їх генезис.	13	2	2	9	12	-	-	12
Тема 4. Спілкування як форма соціальної взаємодії між людьми.	13	2	2	9	14	2	2	10
Тема 5. Соціальна взаємодія в організації.	13	2	2	9	14	2	2	10
Тема 6. Фасилітація як форма, метод та засіб соціальної взаємодії.	13	2	2	9	12	-	-	12
Тема 7. Ефективність соціальної взаємодії та фасилітації.	15	2	4	9	12	-	-	12
Усього годин	90	14	16	60	90	6	6	78
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та структура соціальної взаємодії. 1. Психіка як особлива форма взаємодії, взаємодія як філософська категорія. 2. Диференціація понять взаємодія, відносини, соціальні відносини, ділові відносини, міжособистісні відносини, взаємопроникність відносин, спілкування, соціальна роль. 3. Типологія та різновиди соціальної взаємодії. 4. Система соціального контролю: норми, приписи, правила, звички, звичаї, санкції та ін. 5. Основні теорії соціальної взаємодії.	2	-
2	Тема 2. Особистість у системі соціальних взаємодій. 1. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальних взаємодій. 2. Основні фактори соціального розвитку особистості. Особистість у системі соціальних статусів та ролей. 3. Соціальна поведінка особистості як форма соціальної взаємодії, її форми та механізми. 4. Характеристики людини, які впливають на соціальну взаємодію.	2	2
3	Тема 3. Стосунки як соціальна взаємодія між людьми та їх генезис. 1. Мережа соціальних відносин. Різновиди відносин. Феномени, які виникають в відносинах. 2. Розвиток соціальної взаємодії в дитинстві. 3. Розвиток соціальної взаємодії в період молодості та дорослості.	2	-
4	Тема 4. Спілкування як форма соціальної взаємодії між людьми. 1. Загальна характеристика, механізми, структура, види, засоби та соціокультурні аспекти спілкування. 2. Вплив спілкування на ефективність соціальної взаємодії. 3. Комунікативна сторона спілкування, значення невербальної комунікації, бар'єри спілкування, що можуть виникати. 4. Перше враження та ефекти, що на нього впливають. Міжособистісний вплив та протистояння йому.	2	2
5	Тема 5. Соціальна взаємодія в організації. 1. Організаційна культура та міжкультурна взаємодія в організації. 2. Співпраця як ефективна форма соціальної взаємодії. Національні особливості ділової культури. 3. Керівництво та лідерство в організації, їх види, теорії, та стратегії реалізації. 4. Особливості соціально-психологічного взаємодії організації. Групові феномени. Етапи та особливості розвитку колективу та команди.	2	2

6	Тема 6. Фасилітація як форма, метод та засіб соціальної взаємодії. 1. Поняття фасиліативності, її види та деякі грані прояву загальної функції. 2. Фасиліативний потенціал як основа фасиліативних проявів людини, його структура та підходи до вивчення. 3. Сфери прояву фасиліативності, модель, механізми та передумови відповідної взаємодії, співвідношення фасиліативності та інгібітності. 4. Фасилітація в структурі психологічного сприяння, дослідження мотивації допомоги. 5. Діагностика фасиліативності та інгібітності особистості, здійснення фасилітації – прийоми та методи.	2	-
7	Тема 7. Ефективність соціальної взаємодії та фасилітації. 1. Психологічні джерела зниження ефективності соціальної взаємодії та фасилітації. 2. Технології ефективного спілкування та комунікативна діяльність психолога. 3. Співвідношення особливостей комунікатора та аудиторії, особливості повідомлень та їх вплив на ефективність спілкування. 4. Причини виникнення та шляхи подолання конфліктів. 5. Техніки фасилітації. Прийоми уникнення інгібіції.	4	-
Всього		16	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Психологія соціальної взаємодії та фасилітації» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді доповідей, есе тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та структура соціальної взаємодії. Типологія та різновиди соціальної взаємодії. Доповідь/Есе Система соціального контролю: норми, приписи, правила, звички, звичаї, санкції та ін. Характеристика теорії соціальної взаємодії (на вибір здобувача).	6	10

	Взаємопроникність відносин: специфіка і функції. Соціальна роль в житті людини.		
2	Тема 2. Особистість у системі соціальних взаємодій. Соціальна поведінка особистості як форма соціальної взаємодії, її форми та механізми. Доповідь/Есе Ціннісно-смилова сфера у соціальній взаємодії Атрибутивні характеристики соціальної взаємодії. Вплив певної особистісної характеристики (на вибір здобувача) на соціальну взаємодію.	9	12
3	Тема 3. Стосунки як соціальна взаємодія між людьми та їх генезис. Розвиток соціальної взаємодії в дитинстві. Доповідь/Есе Відносини прив'язаності. характеристика феномену, який виникає у соціальній взаємодії (на вибір здобувача), як-то симпатія, дружба, любов, кохання, атракція, довіра та ін.	9	12
4	Тема 4. Спілкування як форма соціальної взаємодії між людьми. Вплив спілкування на ефективність соціальної взаємодії. Комунікативна сторона спілкування, значення невербальної комунікації, бар'єри спілкування, що можуть виникати. Доповідь/Есе Імідж ділової людини. Самопрезентація у спілкуванні. Формування атракції. Комунікативна сторона спілкування. Організація просторового середовища спілкування. Слухання у соціальній взаємодії.	9	10
5	Тема 5. Соціальна взаємодія в організації. Співпраця як ефективна форма соціальної взаємодії. Національні особливості ділової культури. Доповідь/Есе Толерантність як складова міжкультурного взаємодії. Виховання толерантності у колективі й у суспільстві. Національні особливості ділової культури. Види влади та стратегії її реалізації. Методи психологічного впливу.	9	10

	Поняття соціальної групи. Класифікація малих груп. Міжкультурна взаємодія у створенні команди. Особливості полікультурного колективу.		
6	Тема 6. Фасилітація як форма, метод та засіб соціальної взаємодії. Сфери прояву фасилітативності, модель, механізми та передумови відповідної взаємодії, співвідношення фасилітативності та інгібітності. Доповідь/Есе Фасилітація в діяльності психолога. Концептуальні підходи до вивчення фасилітації. Структура фасилітаційної взаємодії. Феномен фасилітації в працях К.Роджерса. Інгібітність як характеристика особистості.	9	12
7	Тема 7. Ефективність соціальної взаємодії та фасилітації. Технології ефективного спілкування та комунікативна діяльність психолога. Співвідношення особливостей комунікатора та аудиторії, особливості повідомлень та їх вплив на ефективність спілкування. Доповідь/Есе Бар'єри раціонального ставлення до інших людей. Вікові кризи як джерело зниження ефективності соціальної взаємодії. Співвідношення особливостей комунікатора та аудиторії. Особливості повідомлень та їх вплив на ефективність спілкування. Спілкування з «важкими людьми» за Дж.Г.Скотт. Особливості встановлення контакту та діалогу. Упередження, механізми їх виникнення. Техніка фасилітації «Хвиля».	9	12
	Всього	60	78

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, контрольної роботи; проведення консультацій та відпрацювань	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; контрольна робота; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

Питання до заліку

1. Взаємодія як філософська категорія.
2. Поняття соціальної взаємодії. Види соціальної взаємодії.
3. Типологія соціальної взаємодії. Основні теорії соціальної взаємодії.
4. Основні фактори соціального розвитку особистості.
5. Соціальна поведінка особистості як форма соціальної взаємодії.
6. Форми соціальної поведінки.
7. Соціальний контроль як механізм регулювання соціальної поведінки особистості.
8. Індивідуальні властивості людини, які впливають на соціальну взаємодію.
9. Соціально набуті особливості особистості, які впливають на соціальну взаємодію.
10. Мережа соціальних відносин. Різновиди відносин.
11. Розвиток спілкування і стосунків з дорослими в період дитинства.
12. Психологічні особливості міжособистісних стосунків у підлітковому віці.
13. Особливості соціальної взаємодії у період ранньої юності.
14. Психологічні особливості міжособистісної взаємодії у період дорослості та геронтогенезу.
15. Загальна характеристика спілкування.
16. Поняття та структура міжособистісного спілкування.
17. Види та засоби спілкування.
18. Вплив спілкування на ефективність соціальної взаємодії.
19. Феномен міжособистісного впливу та протистояння впливу.
20. Організаційна культура та міжкультурна взаємодія в організації.
21. Толерантність як складова міжкультурного взаємодії.
22. Співпраця як ефективна форма соціальної взаємодії.
23. Керівництво та лідерство в організації. Теорії та види лідерства.
24. Етапи розвитку колективу та команди.
25. Міжкультурна взаємодія у створенні команди.
26. Особливості полікультурного колективу
27. Поняття фасиліативності, її види та деякі грані прояву загальної функції
28. Фасиліативний потенціал як основа фасиліативних проявів людини.
29. Системний підхід до вивчення фасиліативного потенціалу особистості та його структури.
30. Техніки фасилітації та прийоми уникнення інгібіції.
31. Основні сфери прояву фасиліативності.
32. Співвідношення фасиліативності та інгібітності.

33. Особистісні механізми та передумови фасилітативної взаємодії.
34. Діагностика фасилітативності та інгібітності особистості.
35. Психологічні джерела негативних відносин між людьми.
36. Вікові кризи як джерело зниження ефективності соціальної взаємодії.
37. Ефективні технології спілкування та комунікативна діяльність психолога.
38. Співвідношення особливостей комунікатора та аудиторії.
39. Агресія як вид деструктивної соціальної взаємодії.
40. Причини виникнення та шляхи подолання конфліктів.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	10
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе)	5
1.5. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Разом балів за поточний контроль	50
Підсумковий контроль залік	50
Всього балів	100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	5
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе) під час ІКР	5
1.5. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (В) – від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (С) – від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (Е) – від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		залік
90-100 (10-12)	A	зараховано
82-89 (8-9)	B	
74-81(6-7)	C	
64-73 (5)	D	
60-63 (4)	E	
35-59 (3)	FX	не зараховано
1-34 (2)	F	

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Даценко О.А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2018. 143с.
2. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Психологія спілкування педагога: інтегративний підхід [навчальний посібник; 2 видання: розширене та доповнене]. К., Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 353с.
4. Казанжи М. Й. Психологія фасилітативності: монографія. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2014. 327 с.
5. Казанжи М.Й. Фасилітація як основа та механізм ефективної адаптації іноземних студентів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія». 2020. №1. С. 65-70.
6. Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування: практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія». Харків: НТУ «ХП», 2017. 172 с.
7. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
8. Лебон Г. Психологія людських спільнот: переклад Я. Мишанич. К.: Андронум, 2021. 224 с.

Допоміжна

1. Гірняк А. Психологія модульно-розвивальної взаємодії: монографія. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка». 2020. 376с.
2. Казанжи М. Й. Особистісні механізми фасилітативної взаємодії. Наука і освіта. 2009. №6. С. 16-20.
3. Казанжи М. Й. Системний підхід до вивчення фасилітативного потенціалу особистості. Наука і освіта. №5. 2009. С. 73-77.
4. Казанжи М.Й. Методика дослідження смислової мотивації допомоги. Вісник Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. (Серія: «Психологія»). Одеса, 2010. Т.15. Вип. 4. С.81-92.
5. Казанжи М.Й. Особистісні предиктори фасилітації-інгібіції. Теорія і практика сучасної психології. 2020. № 1. С. 36-40.
6. Казанжи М.Й. Техніки розширення та актуалізації фасилітативного потенціалу в системі вузівської підготовки фахівців соціономічного профілю. Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. 2009. №26 (50). Част. II. С. 30-36.
7. Мольц М. Психокібернетика. Київ: Book Chef, 2020. 384 с.
8. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Психологія управління в організації: навчальний посібник. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця: ВНТУ, 2016. 150 с.
9. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>